

Рис. 1. Конфігурація освітнього ментального простору відповідно до ідеї Нового Просвітництва (Доповідь Римського Клубу: Weizsäcker, E., Wijkman, A. (2018). Come on! Capitalism, Short-termism, Population and the Destruction of the Planet. Report to the Club of Rome. <http://www.worldcat.org/title/come-on-capitalism-short-termism-population-and-the-destruction-of-the-planet/oclc/1012106970>)

Висновки. У роботі запропоновані філософські підходи до удосконалення наукового забезпечення освітньої діяльності у царині людської безпеки, які концептуально вимальовують шлях до освіти, конгруентної “Майбутньому, яке ми бажаємо” (“The Future We Want”).

УДК 362.853

Стручок Володимир Сергійович

АНАЛІЗ МОНІТОРИНГУ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ДІЯМ У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Ключові слова: навчальна дисципліна, моніторинг, заклад вищої освіти.

Постановка проблеми. В 2018-2019 навчальному році стан навчання такої важливої для держави категорії населення як студентів закладів вищої освіти діям у надзвичайних ситуаціях, зокрема, вивчення ними нормативних навчальних дисциплін “Безпека життєдіяльності” та “Цивільний захист” не покращився, а в окремих випадках має місце погіршення.

Лист Міністра освіти і науки України від 13.04.2018 №1/9-234 керівникам закладів вищої освіти “Щодо навчання студентів з питань безпеки життєдіяльності” (далі – лист МОН), яким було виражено стурбованість тим, що в більшості закладів вищої освіти освітніми програмами та навчальними планами не передбачено формування у студентів знань, умінь та навичок щодо забезпечення необхідного рівня безпеки життєдіяльності як з особистої безпеки, так і безпеки тих, хто їх оточує, та звернено увагу на необхідність дотримання вимог законодавства України у сфері безпеки життєдіяльності, не призвів до

суттєвих змін у вирішенні зазначеної проблеми.

Методи дослідження. З метою провести аналіз виконання зазначеного листа МОН Тернопільська обласна науково-методична рада з цивільного захисту, безпеки життєдіяльності та основ медичних знань провела відповідний моніторинг у вищих навчальних закладах IV рівня акредитації Тернопільської області у 2018-2019 навчальному році. Всього було охоплено моніторингом чотири вищих навчальних заклади.

Основні результати дослідження. Проведений щорічний аналіз моніторингу виконання вимог вищезазначеного листа МОН України у чотирьох закладах вищої освіти Тернопільської області свідчить, що в трьох ЗВО переглянуто та внесено зміни у навчальні плани підготовки бакалаврів та магістрів усіх спеціальностей, що призвело до інтегрування нормативних дисциплін “Безпека життєдіяльності” та “Цивільний захист” в інші дисципліни, скорочення аудиторних годин на ці предмети, особливо практичних занять, перенесення вивчення тематики дисциплін на молодші курси, де студенти ще не готові до вивчення навчального матеріалу в розрізі своєї майбутньої спеціальності (профільної підготовки), занижено форму підсумкового контролю. А ще в одному найбільшому за кількістю студентів та викладачів закладі фактично повністю припинено викладання зазначених нормативних дисциплін, оскільки блок тем з питань безпеки життєдіяльності, цивільного захисту, охорони праці (без зазначення кількості годин) включено у тренінг перед проходженням усіма студентами 4 курсу звичайної виробничої практики!

Отже, в усіх ЗВО Тернопільської області не забезпечено виконання вимог листа МОН щодо формування у студентів знань, умінь та навичок для забезпечення необхідного рівня безпеки життєдіяльності як особистої безпеки, так і безпеки тих, хто їх оточує. Це призвело до значного деформування освітнього середовища з питань безпеки життєдіяльності в регіоні, знизило рівень гарантування безпеки громадян та цивільного захисту населення і територій. На порядку денному взагалі стоїть питання про збереження викладання дисциплін “Безпека життєдіяльності”, “Цивільний захист” у ЗВО Тернопільської області.

Особливо болючим та небезпечним для безпеки держави, що перебуває в умовах гібридної війни, є продовження такого стану навчання у ЗВО регіону, оскільки більшість випускників цих закладів є базовим кадровим потенціалом підприємств, установ та організацій районів, міст обласного значення та області, на базі яких створені і діють відповідні районні, міські та обласні спеціалізовані служби цивільного захисту. Тому зазначені випускники вищих навчальних закладів обов’язково повинні володіти базовими знаннями і навичками з дисциплін “Безпека життєдіяльності” та “Цивільний захист” для подальшого успішного проходження функціонального навчання у мережі навчально-методичних установ Єдиної державної системи цивільного захисту.

Висновки.

Отже, враховуючи вищенаведене, необхідним є:

1) внести зміни до статті 32 Закону України “Про вищу освіту” та пункт 1) частини 2 цієї статті викласти у редакції: “розробляти та реалізовувати освітні (наукові) програми в межах ліцензованої спеціальності, за виключенням тих, що стосуються питань безпеки життєдіяльності, цивільного захисту та охорони праці”;

2) для забезпечення виконання закладами вищої освіти вимог статей 39, 41 Кодексу цивільного захисту України у частині набуття під час навчально-виховного процесу всіма студентами знань у сфері цивільного захисту за розробленими МОН та погодженими ДСНС Типовими навчальними програмами нормативних дисциплін “Цивільний захист” та “Безпека життєдіяльності” відтворити скасований спільний наказ МОН, МНС, Держгірпромнагляду від 21.10.2010 № 969/922/216 “Про організацію та вдосконалення навчання з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту у вищих навчальних закладах України”, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 09.11.2010 за № 1057/18352.

3) внести вивчення нормативних дисциплін “Безпека життєдіяльності” та “Цивільний захист” у Державні стандарти вищої освіти та зобов’язати наказом МОН України ректорів

ЗВО, як керівників структурних підрозділів МОН України, виконувати пункти 19, 20 Постанови КМУ від 26.06.2013 № 444 “Про затвердження порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях” в повному обсязі.

УДК 351.862.4:614.8

Теличко Костянтин Едуардович, к.т.н., доцент

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ, ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Ключові слова: управління ризиками, цивільний захист, державний нагляд, ризик-орієнтованого підходу, виробничий травматизм та професійна захворюваність.

Постановка проблеми. Наприкінці 2017 року Кабінет Міністрів України схвалив “Стратегію реформування системи державного нагляду (контролю)”. Стратегія базується на принципах ризик-орієнтованого підходу до процесу державного нагляду. Такий підхід складається з двох компонентів:

оцінки ризиків;

управління ризиками.

Найімовірніше, державні наглядові органи згідно з європейською практикою в наглядовій діяльності займатимуться оцінкою ризиків, а власник чи роботодавець нестиме відповідальність як за оцінку, так і за управління ризиками в організації. Відповідні зміни вже знайшли відображення в Законі України “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності” від 5 квітня 2007 р. № 877-V.

Основні дослідницькі питання. У світлі євроінтеграційних процесів держава має бути привабливою для інвесторів та відповідати сучасним вимогам і тенденціям у сфері безпеки.

Чому акцентуємо увагу саме на ризиках? Тому, що це простий і дієвий інструмент для зниження загроз виникнення аварій, виробничого травматизму та професійної захворюваності.

Методологія, методи дослідження. Під час підготовки матеріалів даної публікації застосовувались наступні методи: системний аналіз, порівняння і спостереження, синтез, логіко-аналітичний.

Основні результати. За теорією Пітера Фердинанда Друкера, класика сучасного менеджменту, існує вісім ключових сфер в організації, для яких необхідно встановлювати цілі:

Ключові сфери для встановлення цілей:

ринкове становище;

інновації;

продуктивність;

матеріальні і фінансові ресурси;

прибутковість;

робота і навчання менеджерів;

робота рядового персоналу і відносини з ним;

відповідальність перед суспільством.

Відповідальність організації перед суспільством вбачає неухильне виконання Кодексу цивільного захисту України.

Проте існують правові акти, що регламентують ці питання на міжнародному рівні. Ці норми визнані в світі, і їх, попри будь-що, необхідно дотримуватись і в Україні, оскільки вони стали або стануть найближчим часом частиною національного законодавства. При цьому, відповідно до Закону України “Про міжнародні договори України” від 29 червня 2004 р. № 1906-IV, якщо міжнародним договором України встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені у відповідному акті законодавства України, то застосовуються правила